

Stockholms högskola behöver större anslag

Då staten för några år sedan började lämna bidrag till Stockholms högskola, var detta från två synpunkter starkt motiverat. Högskolan kunde inte längre reda sig med de fonder och donationer som kommit till stånd genom privata insatser och de medel som länge och i det hela frikostigt beviljats av Stockholms stad. Statens inskrivande var emellertid naturligt även därför att högskolan fått en stor och ständigt stigande betydelse inom landets undervisning och forskning. Sedermera har statsanslagen år efter år höjts; för budgetåret 1952—1953 föreslås nu nära 4 miljoner kronor mot 2,6 miljoner för det löpande budgetåret. Detta innebär emellertid en betydande prutning på högskolans krav, som för statens del uppgår till nära 4,9 miljoner. En genomgång av handlingarna ger ett bestämt intryck av att prutningen varit för stor. Högskolan behöver större anslag för att kunna upprätthålla sin traditionella höga standard; det gäller här ett kulturintresse av första ordningen.

Många punkter skulle kunna tas upp för att visa otillräckligheten i den av regeringen föreslagna summan. En konkret bild av en viktig sida av problemet vinnes genom en jämförelse mellan högskolan å ena sidan, Lunds och Uppsala universitet å den andra i fråga om antalet elever och lärare. Studentantalet vid de tre läroanstalterna var enligt Statistisk årsbok år 1949: Uppsala 2.745, Lund 2.141, Stockholm 2.416. Sedan dess föreligger inte jämförbara siffror — studentkatalogerna är ej alldeles rättvisande — men det är säkert att tillväxten vid högskolan varit avsevärt större än vid de båda universiteten; mellan november 1950 och november 1951 steg antalet nyinskrivna studenter vid högskolan med inte mindre än 35 procent, från 702 till 950. Beträffande examina och doktorsdisputationer är högskolans siffror helt likvärdiga med universitetens.

De svenska universiteten har över huvud relativt få lärare, men vid Stockholms högskola har situationen efter hand blivit verkligt kritisk. Uppsala har 66 professurer eller preceptorat, Lund 54, högskolan 47. Ännu vida sämre är läget i fråga om andra lärartjänster. Docentstipendiaterna är 59 i Uppsala, 57 i Lund, 17 i Stockholm; motsvarande antal assistenter och amanuenser är 128, 116 och 54.

På alla dessa punkter har högskolans förslag till statsanslag i nästa budget steg för steg prutats ned. Högskolan begär fyra nya professurer, universitetskanslern tre, eklestiastikministern ingen. Högskolans krav på 14 nya docentstipendier har av kanslern sänkts till 10, av eklestiastikministern till 2. I fråga om andra föreslagna lärartjänster har reduktionen varit ungefär lika hård. Någon motivering för sänkningarna av kraven ges inte i regeringspropositionen; man har utan vidare skurit ned på punkt efter punkt.

Dessa exempel, bland många andra som kunde anföras, visar att högskolan arbetar med alldeles speciella svårigheter och att statsbidragen fortfarande framstår som i hög grad otillräckliga. Till stor del beror detta på att högskolan länge släpat efter; som det mest angelägna tedde sig under lång tid helt naturligt, en utökning av antalet professurer i syfte att åstadkomma allsidighet i undervisning och forskning, och fördenskull åsidosattes frågor om byggnader, bibliotek och lägre lärartjänster. Just denna eftersläpning gör det emellertid nödvändigt att genomföra betydande och snabba anslagsökningar. Eljest måste i längden arbetet vid högskolan bli lidande. Då antalet studerande kan väntas växa i minst lika snabb takt som hittills, bland annat med tanke på den starka ökningen av barnkullarna i slutet på 30-talet och början av 40-talet, är det i högsta grad angeläget att en upprustning här snart kommer till stånd.